

Сікорська Малгажата

канцлер

*Вища школа управління охороною праці,
(м. Катовіце, Польща)*

Перерва П.Г.

*д.е.н., проф., зав.кафедрою економіки бізнесу
Національний технічний університет «ХПІ»,
(м. Харків, Україна)*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕФОРМУВАННЯМ ВИЩОЇ ШКОЛИ В ПОЛЬЩІ НА ОСНОВІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Ключову роль у реформуванні польської освіти впродовж останніх 25 років відіграли інтелектуальні технології та процеси діджиталізації начального процесу. У сучасній парадигму навчання вищий рівень освіти — це сфера (галузь), яка постійно зазнає інноваційного інтенсивно-динамічного розвитку, так як повинна не тільки в повній мірі відповідати новим більш кісним запитам суспільства та споживачів, яких вона обслуговує, а і постійно реагувати на радикальні виклики та вимоги теперішнього часу. Крім того, в її функції входить також далекоглядне прогнозування та випередження перебігу сучасних подій, інтелектуальні технології та процеси діджиталізації начального процесу [1–25].

Галузь вищої освіти Польщі на протязі останніх десяти-двадцяти років, зазнала радикальних змін, але при цьому не зупинилася на певному етапі свого розвитку, а продовжує розробляти та впроваджувати нові реформи. При цьому постійно також виступає важливим об'єктом для дослідження освітянами-науковцями, впроваджуючи інтелектуальні технології та процеси діджиталізації начального процесу [2, 7, 9, 12, 18].

Реалізація нової політики щодо вищої освіти розпочалася в Польщі у 2020 році. Нова політика спрямована на інтернаціоналізацію та трансформацію університетів для підвищення їх конкурентоспроможності [4, 11, 13, 18]. В доповіді ми намагаємося описати історичний контекст, проблеми та обґрунтування реформи, а також деякі виклики для майбутнього розвитку структур управління вищою освітою в Польщі.

Нинішні зусилля щодо впровадження нової політики у провідних університетах Польщі описані як приклади зміни ландшафту управління вищою освітою в Польщі. Незважаючи на ідеологічні зміни та зміни політичної системи в Польщі в 1989 році, управління вищою освітою змінювалося повільно. Польські вчені закликають до реформи вищої освіти для вирішення низки проблем: невідповідність структури системи вищої освіти соціальним та економічним за-

вданням; університети страждають від обмеженої фінансової автономії; якість вищої освіти недостатня; Виявлені перешкоди для дослідників у досягненні досконалості необхідно усунути. У 2016 році польський уряд розпочав процес діалогу з академічним світом Польщі, створюючи основи для нового революційного законопроекту про вищу освіту, Конституція для науки. Нова політика польського уряду теоретично ґрунтує трансформацію університетів на їх інтернаціоналізації, щоб зробити польську науку рівноправним партнером для провідних вищих навчальних центрів світу. Приклад змін у польській вищій освіті служить порівняльною довідкою щодо розвитку управління вищою освітою в Європі [6, 13, 15, 18].

Освіта в Польщі переживає кардинальні перетворення. Середні школи — раніше другий етап трирівневої шкільної системи 6+3+3 — були припинені. Тривалість решти двох етапів, початкової та середньої, збільшено з шести до восьми та з трьох до чотирьох років відповідно. Також тривають реформи професійно-технічної та вищої освіти на основі інтелектуальних технологій та процесів діджиталізації начального процесу.

Хоча ці структурні зміни викликали миттєвий шквал протестів з боку польських студентів та викладачів, які, серед іншого, сумнівалися, чому система освіти, яку в міжнародному світі розглядають як беззаперечний успіх, має бути реформована в першу чергу, на момент публікації їхній статус: більш-менш гарантовано. Основні зміни в структурі шкільної системи — вперше запроваджені у 2017 році, лише через 10 місяців після ухвалення відповідного законодавства — мають бути повністю запроваджені до 2025 року.

Загострення професійних вимог до вчителів, жорстка конкуренція на ринку освітніх послуг, використання найсучасніших технологій освітньої діяльності та зміни в ресурсному забезпеченні визначають необхідність постійного вдосконалення професійної діяльності вчителя та її адаптації до вимог освітньої діяльності. сучасне суспільство. Значну роль у вирішенні цих питань відіграє система професійного зростання викладача вищого навчального закладу як цілеспрямовано організована взаємодія суб'єктів у рамках навчального процесу. Такими суб'єктами встановлюються викладач, завідувач кафедри, декан, директор інституту, ректор університету. Професійний ріст викладача пропонується розглядати з урахуванням побудови індивідуальних стратегій розвитку на основі стратегій розвитку кафедр управління, економічних факультетів, інститутів та університетів з метою забезпечення ефективності системи професійного зростання викладачів кафедр менеджменту. Республіка Польща.

Вищезгадана концепція є основою для запропонованої моделі системи управління професійним зростанням викладачів кафедр менеджменту в Республіці Польща. Ця модель містить чотири компоненти: цільову, теоретико-методологічну, технологічну та ефек-

тивну та рефлексивну. Розробка стратегій університету триває на основі PEST-, SWOT-аналіз та стратегії розвитку вищої освіти в Республіці Польща до 2025 року. Одним із важливих розділів цих стратегій є професійне зростання викладачів. Це залежить від того, що вчитель забезпечує якість освіти, а його професійне зростання покращує цю якість. Тому одним із пріоритетних завдань кожного університету є підвищення професійної компетентності викладачів з метою підвищення якості освіти в закладі. Для вирішення проблем були запропоновані особливі організаційно-педагогічні умови. Така система була знайдена в рамках дослідження для підвищення професійного рівня серед викладачів кафедр, а отже і якості вищої освіти в Республіці Польща.

Професійне зростання вчителя є одним із важливих розділів цих стратегій. Це залежить від того, що вчитель забезпечує якість освіти, а його професійне зростання покращує цю якість. Тому одним із пріоритетних завдань кожного університету є підвищення професійної компетентності викладачів з метою підвищення якості освіти в закладі. Для вирішення проблем були запропоновані особливі організаційно-педагогічні умови. Така система була знайдена в рамках дослідження для підвищення професійного рівня серед викладачів кафедр, а отже і якості вищої освіти в Республіці Польща. Професійне зростання вчителя є одним із важливих розділів цих стратегій. Це залежить від того, що вчитель забезпечує якість освіти, а його професійне зростання покращує цю якість. Тому одним із пріоритетних завдань кожного університету є підвищення професійної компетентності викладачів з метою підвищення якості освіти в закладі.

Для вирішення проблем були запропоновані особливі організаційно-педагогічні умови. Така система була знайдена в рамках дослідження для підвищення професійного рівня серед викладачів кафедр, а отже і якості вищої освіти в Республіці Польща. Тому одним із пріоритетних завдань кожного університету є підвищення професійної компетентності викладачів з метою підвищення якості освіти в закладі.

Для вирішення проблем були запропоновані особливі організаційно-педагогічні умови. Така система була знайдена в рамках дослідження для підвищення професійного рівня серед викладачів кафедр, а отже і якості вищої освіти в Республіці Польща. Тому одним із пріоритетних завдань кожного університету є підвищення професійної компетентності викладачів з метою підвищення якості освіти в закладі. Для вирішення проблем були запропоновані особливі організаційно-педагогічні умови. Така система була знайдена в рамках дослідження для підвищення професійного рівня серед викладачів кафедр, а отже і якості вищої освіти в Польщі.

З огляду на те, що пряме перенесення досвіду діджиталізації начального процесу — не ефективно, зростає цінність пошуку власних рішень у безпосередній партнерській взаємодії на різних рівнях про-

фесійних спільнот України та Польщі. На державному рівні зберігається взаємна зацікавленість у підтримці освітніх реформ в Україні за такими напрямками:

- взаємна підтримка всіх рівнів освіти — польської в Україні і української у Польщі — національних меншин;
- запровадження нового — компетентісно орієнтованого — національного курикулуму на «партисипативних» засадах, тобто із щонайширшим залученням професійної спільноти та інших зацікавлених сторін;
- подальший розвиток та вдосконалення професійної освіти.

Усі ці та інші напрями неминуче пов'язуватимуться зі змінами адміністративно-територіального устрою, структурною перебудовою освітньої системи, діджиталізацією начального процесу та перерозподілом повноважень між різними суб'єктами управління на засадах автономії, академічної свободи і відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Bitel Alexandra Education in Poland. 2021 [Electronic resource]. URL: <https://wenr.wes.org/2021/10/education-in-poland>
2. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.
3. Nagy S., Pererva P.G. Formation of an innovative model of the Hungarian business economy // Marketing of innovations. Innovations in marketing: materials of the Intern. Sci. Internet Conf., 2021. Electronic text data. Bielsko-Biala, 2021. P. 51-54.
4. Sikorska M., Veres Somosi M., Pererva P.G. Compliance-risks // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі. Кременчук, 2017. С. 95-99.
5. Kocziszky G., M. Veres Somosi, Pererva P.G. Model of three levels compliance protection // Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації: зб. тез конф. Кременчук, 2018. С. 86-89.
6. Sikorska M., Veres Somosi M., Pererva P.G. Compliance of anti-monopoly legislation // Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання. Харків: НАНГУ, 2017. С.156-159.
7. Pererva P.G., Tkachev M.M., Kobieliava T.O. Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // Науковий вісник Полісся. 2016. № 4 (8), ч.2. С.240-246.
8. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Маркетинг инновационного процесса. К.: ВИРА-Р, 1998. 267с.
9. Nagy S., Pererva P.G. Formation of an innovative model of the Hungarian business economy // Marketing of innovations. Innovations in marketing: materials of the Intern. Sci. Internet Conf., December 2021. Bielsko-Biala, 2021. P. 51-54.

10. Pererva P.G., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. 2018. № 5. 10 p.

11. Грабченко А.И., Смоловик Р.Ф., Перерва П.Г. Основы маркетинга высоких технологий: Учебное пособие, Харьков: ХГПУ, 1999.- 242с.

12. Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // Вісник НТУ "ХПІ". Харків : НТУ "ХПІ", 2017. № 24. С. 153-158.

13. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.

14. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.

15. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Маркетинг инновационного процесса. К.: ВИРА-Р, 1998. 267с.

16. Pererva P.G., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. 2018. № 5. 10 p.

17. Кобелева Т.О., Марчук Л.С. Методи оцінювання ефективності реклами та її впливу на споживачів // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ": зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ "ХПІ". – 2015. – № 25 (1134). – С. 79-84.

18. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П.Г.Перерва [та ін.] ; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Планета-Прінт, 2019. – 1002 с.

19. Nagy Szabolcs. Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire / S.Nagy, M.Sikorska, P.Pererva // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р. – Київ : НАУ, 2018. – С. 21-22.

20. Tkachov M.M., Pererva P.G., Kobieliyeva T.O., Tkachova, N.P., Diachenko T.A. Management of relations with enterprise stakeholders based on value approach // Problems and Perspectives in Management. 2021. Vol.19, Iss.1. P.24-38.

21. Kosenko O.P., Kobieliyeva T.O., Tkacheva N.P. Monitoring the commercial potential of intellectual property // Scientific bulletin of Polissia. 2017. №1, ч.2. С.140-145.

22. Kobleeva T., Pererva P., Tovazhnyanskiy V., Gladenko I. Antikrizisnyy monitoring of finansovo-ekonomicheskikh indexes of work of enterprise // Business Studies. Miskolc: Miskolc University Press. 2010. Volume 7. №2. S.71-183.

23. Kobieliyeva T.O., Pererva P.G., Kuchinskyi V.A., Garmash S.V., Danko, T.V. Ensuring the Sustainable Development of an Industrial Enterprise on the Principle of Compliance-Safety // Studies of Applied Economics. Spec. Iss. : Innovation in the Economy and Society of the

Digital Age. 2021. Vol. 39, №5. 11 p. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53819>

24. ТОВАЖНЯНСКИЙ В.Л., ПЕРЕРВА П.Г., КОБЕЛЕВА Т.А. Попередження кризових явищ на підприємстві засобами санації та реструктуризації // Вісник НТУ "ХПІ": зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2015. № 60 (1169). С. 78-81.

25. Kocziszky, G. Compliance risk in the enterprise / G.Kocziszky, M.Veress Somosi, T.O.Kobieliyeva // Strategiyi innovacijnoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy, perspektyvy, efektyvnost "Forward 2017" : tr. 8-yi Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. stud. ta molodyx vchenykh, 27 grudnya 2017. Kharkiv : NTU "KhPI", 2017. P. 54-57.

Старовіт О.М.,
*аспірантка НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України,
провідний фахівець кафедри інтелектуальної власності
та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(м. Київ, Україна)*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ «ЗЕЛЕНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ: АСПЕКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Важливим імперативом XXI століття виступає нагальна необхідність побудови шляху до «зеленого» майбутнього, в основі якого є екологічна стійкість та сталий розвиток. Вплив зміни клімату та глобальна кліматична криза, COVID-19 стали складними викликами для урядів та суспільства всіх держав світу. Україна крім глобальних викликів, пов'язаних зі змінами клімату та пандемією, отримала найскладніше завдання за роки своєї незалежності — повномасштабну війну. Перебуваючи в умовах воєнного стану з 24 лютого 2022 року, уряд країни разом з суспільством вже більше не обмежується лише можливістю пошуку «зелених» технологічних рішень, а визнає нагальну необхідність переходу на «зелену» енергетику та впровадження «зелених» технологій для забезпечення безперервного виживання людського існування. З'явилися актуальні проблеми, пов'язані з окупацією атомних електростанцій та підвищенням рівня радіації; з нестачею пального та підвищенням цін на нього; проблемні питання, які можуть виникнути з початком опалювального сезону для населення, а також багато інших вагомих проблем, для подолання яких слід розробити ефективні критичні рішення та правові механізми їх вирішення. Об'єднання громадян, урядів, компаній різних країн в